

FOLK OG LAND

Nr. 30. — 8. årgang

Lørdag 10. oktober 1959

LØSSALG 65 ØRE

Der males videre med rødt

Av Oberst Konrad Sundlo

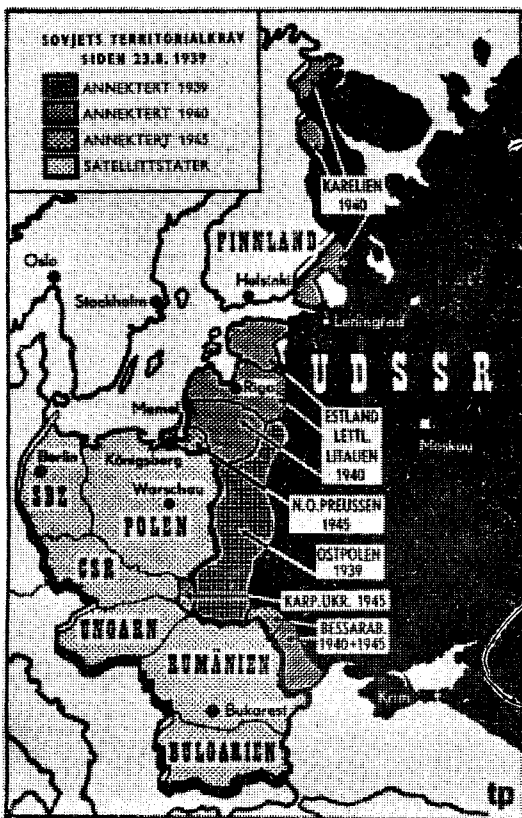
Under sine forhandlinger med Krustsjov hadde Eisenhower Europa i ryggen, er det blitt oss fortalt av nyhetsbyråer og presse. — En sannhet som er ganske tynn, da det er det omvendte som er tilfelle. Det var Krustsjov som hadde Europa i ryggen. Bare Europeisk Russland er jo halve Europa, og hertil kommer så Finland, Estland, Lettland, Litauen, Øst-Tyskland, Polen, Tsjekoslovakia, Ungarn, Rumania, Bulgaria og Abania, som alle er Sovjetdominert. — Det spørs om man ikke også kan ta med Jugoslavia

som Sovjets drabant. Det var med andre ord bare en mindre klatt av vår verdensdel som stod på Eisenhovrs side. En forferdende kjennsgjerning som burde vekke oss alle.

Jevnt og sikkert er vårt Europa skrumpet inn, og den vestlige verden har latt det skje, mens det dekket sit tilbaketog med lette skyer av flosker og fraser fra regenter, presidenter, diplomater, ambassadører, gesandter, eksperter, sakkynndige og vel orienterte, som alle fortalte om Vestens styrke og urokkelige holdning og om hva Vesten tenkte, følte, trodde, håpet og akttet å gjøre for menneskehetens beste.

Vestens folk befinner seg øyensynlig under en hypnose siden de mener alt dette er bra saker. De sover, drømmer og krangler som før, mens den røde verden marsjerer videre på erobringens vei. Og den har midler til denne marsjen. Således forteller «Deutsche Soldatenzeitung» for august i år at eksperter er kommet til det resultat at Sovjetunionen nu har 32 000 panservogner! 32 000! Nato har 7 000!

Massen av denne kommende panserlavine står i Central-Europa, nærmere bestemt Midt-Tyskland som er besatt av den såkalte «Sovjets Hærgruppe i Tyskland».

Hærgruppen består av 10 panserdivisjoner, 12 mekaniserte divisjoner m.m. Sovjet har desuten 7 panserdivisjoner i Tsjekoslovakia og 2 panserdivisjoner i Polen. Til alt dette kommer så som et ekstra tillegg alle de panserdivisjoner drabantstatene selv stiler!

Med stolthet kan derfor Krustsjov se på den planmessige utbygging av det russiske fedreland til den sterkeste militærmakt på denne jord. Og denne militærmakt behøver ikke være nervøs. Før mot seg har den bare en kranglende og splittet verden, der atter og atter herjes av veldige arbeidskon-

(Forts. s. 8).

Europas skjebne er beseglet: Amerikansk soldat hilser russisk kollega i 1945, sør for Berlin.

SIEGFRIED:

GASSKAMRE OG SÅDANT MERE

Er det de påståtte selvbiografiske opptegnelser fra SS-kommandanten eller den franske motstandsmann Paul Rassinier som lyver?

Noen bemerkninger til et par av årets bøker

Rudolf Höss: *Kommandant i Auschwitz.* — J. W. Cappelen's Forlag.

Paul Rassinier: *Die Lüge des Odysseus.* — Verlag Karl Heinz Priester, Wiesbaden.

Ved et underlig treff kommer de to ovennevnte bøker inn av døren samtidig. Det er nemlig svært naturlig å skrive om dem i samme anmeldelse, fordi de representerer to sider av den «sannhets-søken» som foregår like iherdig og like overfladisk femten år etter krigens slutt.

Den bok som Cappelen nå har utgitt i norsk oversettelse har funnet veien ut i den fri verden fra den annen side av jernteppet, noe som naturligvis ikke bestyrker troverdigheten. Den utgis for å være selvbiografiske opptegnelser av den Höss, som var kommandant i Auschwitz i et lengere tidsrum og som ble behørlig hengt av polakkene i 1946. Opptegnelsene skrev han da i den polske dødsselle — hvorfor gis det ingen rimelig forklaring på, men det er naturligvis flere muligheter. Han kan ha vært tvunget til det med midler som har vist seg svært virksomme på tidligere anklagede i de bolsjevikiske «prossesser». Han kan ha ønsket å halve tiden ut ved å skrive ned noe som han visste de røde gjerne vilde ha til-

Den franske Scharffenberg: Paul Rassinier

propagandabruk. Og han kan endelig ha gjort det i håp om å redde sitt eget hode — noe som også kan være forespeilet ham.

Det er naturligvis også en meget svak mulighet for at opptegnelsene er autentiske, skjønt det bør forekomme enhver uhyre mystisk at den bestandig er på den annen side av jernteppet disse skjendelsgjerninger er begått som undersøkelser på denne side av teppet avkrefter. Og prøver noen å foreta en virkelig undersøkelse, så viser det seg også at de vitner en søker, svært beleilig enten er hengt eller avlivet på annen måte, eller de er ikke til å finne.

Jeg er derfor ikke så godtroende som Arnulf Øverland, som i et forord tas til inntekt for troverdigheten, skjønt han tydeligvis ikke kan bli klar over den besynderlige personlighet som kommandanten må ha vært hvis det som her serveres er hans frivillige og urettede opptegnelser. Og dog har jo Øverland ellers vist stor misstro til de rødes metoder og midler og til de prossesser hvor de tiltalte uten undtagelse kappes om å ta på seg skyld og for-

brytelser. Hvorfor så troende nå?

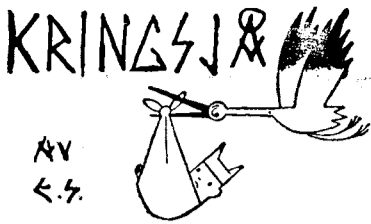
Vel, disse «kommandantopptegnelser» i polsk regi får stå for hva de er verdt. At min misstro må være svært berettiget fremgår av den enkle kjennsgjerning at polakken som har skrevet et «etterord» prosederer på en ekthet som ingen til da hadde dratt i tvil. Grunnen til dette bør være nokså innlysende. Ennu en ting som gjør misstro næsten til en plikt, er at i den engelske utgaven går vår gamle venn og sjefhetser, Lord Russell of Israel (hans som ikke fikk skrive biografien om Haakon VII) god for riktigheten.

Elers er det vel verdt å spørre seg selv hvorfor det nå igjen i alleslags bøker, filmer og aviser startes en såkalt «antinazistisk» hetspropaganda. En må vel kunne gå ut fra at det er ledd i et større spill og at en slår på skåkene og mener merra, hvilket her vil si Vest-Tyskland. Splid i Vesten, hat og misstenkeliggjørelse, Dagbladet og Lord Russell, alt dette er jo gefundenes Fressen for den røde tsar som holder på

Forts. side 7

«Selvbiografien» hjalp ikke Höss, han fikk likevel dødsdom i Polen

Går det et lys opp for dem?

Herr Redaktør.

I dagspressen skrives rett ofte om forhold, som jeg synes kunne refereres i F. og L. — F.eks. enkelte avsnitt av Sigurd Konstads kronikk i Aft.p. for 21. aug. d. å. Bl.a. skriver han: «Hitlers mål hadde vært å gjøre Tyskland til den bestemmende makt på fastlandet. Da han hadde slått Frankrike og jaget den britiske hær over kanalen igjen, fant han sommeren 1941 å ville sikre sin rygg mot øst ved å angripe Russland, som han ikke stolte på. Dermed fikk han den tofront-krig som han alltid hadde fryktet. Og da nu Russland og USA gikk i forbund med vestblokken, var det tyske nederlag uavvendelig.»

Senere i kronikken sier Sigurd Konstad: «Deres (altså russernes) betingelser for å gå med på en tysk samling er at det samlede Tyskland blir sosialistisk — det vil her si kommunistisk — og følger lydlig i sovjetrikets spor. — Et slikt Tyskland vil bare bli en ny russisk satelitt-stat og danne utgangspunkt for en russisk fremtreden videre innover Vest-Europa. — Den skjebne som da vil bli Europas, tør man helst ikke tenke på. — Den ville bety slutten på alt vi forstår ved frihet.»

Hvis herr Sigurd Konstad var med eller sympatiserte med dem der hjalp russerne til å kunne komme vestover og langt forbi Berlin, så må der nu være gått et lys opp for ham. — Det må det også være for de politisk uopplyste amerikanere og engelskmenn m. fl. som nu vil ha Tyskland samlet til ett rike igjen. — Bare det nu ikke er for sent. —

Ja, der var jo så altfor mange også i Norge der ikke visste hvorledes forholdene ble i Russland, etterat de, som stod bak drapet av zarfamilien, tok makten der. — De, som visste det ble enten skutt eller straffet. — At jurister i Nord-Norge, som ligger så å si like opp til Russland, kunne være så uvidende om russiske forhold, er utilgivelig. — Det er imidlertid forståelig at de kunne være med i «rettsoppgjør» og dømme folk, som hadde lest bøkene: «Jeg valgte friheten», «Blod og Brød» og andre og som derfor ikke vilde være med på at russiske forhold ble innført i Norge.

De som direkte og indirekte hjalp russerne inn i Europa bør idag skamme seg. —

En ikke-kommunist.

75 år

Generalkonsul P. Harsem, Oslo, fyller 75 år idag, lørdag 10. oktober.

Vi gratulerer!

Vår bønn:

Skriv kort og adresser brevene til redaksjonen, ikke til redaktørene privat.

To nye tyske bøker i Folk og Lands Boktjeneste

Vi har den glede å kunne tilby våre tysklesende venner to nye sensasjonelle bøker:

Paul Rassinier: Die Lüge des Odysseus.

I denne bok, som omtales på annet sted i dagens avis, forteller den kjente franske professor, forfatter og motstandsmann sannheten om de tyske konsentrasjonsleire. Han har selv sittet i Buchenwald og Dora og er opprørt over de løgner som presteres for å dekke overfangenes egne mord, misshandlinger og mattyverier. Rassinier er så langt fra å være «nazist» som det går an å bli, men han er en sannhetssøker av typen Scharffenberg.

Pris: innbundet i lerret kr. 29,—

Prof. Dr. Maurice Bardéche: Nürnberg — oder die Falschmünzer.

Det har nå lyktes oss å skaffe denne verdensberømte bok av den franske professor Bardéche om uretten i Nürnberg i tysk oversettelse. Den anbefales på det beste til alle dem som vil vite sannheten.

Pris: innbundet i lerret kr. 22,—

Vi minner ellers om

Birger Furuseths bok: Jeg var spion mot Sovjet og ble grepet.

Pris: Heftet kr. 12,—

Bøkene kan bestilles i **Bok og Lands Boktjeneste**, postboks 3214, Oslo. Hvis pengene sendes sammen med bestillingen (bruk postgiro 16450) sendes bøkene portofritt. Ellers tas betalingen i oppkrav og da kommer frakt og oppkravsgebyr i tillegg.

BØKER

Vi har en del skribenter blant oss og de har skrevet flere bøker som alle er gode, men vi har allikevel ingen bok som eigner seg til å dele ut til de unge studenter, eller kanskje vi heller burde gi dem til russerne? En bok som kunne passe til et slikt formål burde vel helst være en kortfattet historisk beretning om de viktigste hendelser fra 1939 og fremover ca. 10 år eller lenger. Det måtte jo være en liten og billig bok. Vi er ikke fattigere enn at vi kunne dele ut en del eksemplarer gratis to-tre år fremover. Det ville kanskje være litt risikabelt å overlate bare til én person å

skrive en slik bok. Det burde kanskje helst være en komité utpekt av Forbundet som kunne ta seg av denne sak.

Det er visst noen av oss som ikke har det helt på det rene med hensyn til hendelsene. Tore Hamsun sier et sted i sin nylig utgitte bok «Knut Hamsun»: «Tyskerne vant kappløpet til Norge,» men i realiteten var det intet kappløp. Engelskmennene hadde visst aldri tenkt på å sette seg fast i Norge, men de klarte å få tyskerne til å tro det.

Det er helt opplagt at den fransk-engelske krigsplan i begynnelsen gikk ut på å spre de tyske tropper, og det var jo et godt kup da de fikk så mange førstestklassens tyske tropper plassert i Norge og Danmark. Siden fikk de jo også narret tyskerne ned på Balkan! Hjemmefronten eller motstandsbevegelsen i Norge og Danmark var Englands verk. Hensikten var ikke å drive okkupanten ut av landene, men at tyskerne ikke skulle våge å redusere sine tropper i disse land.

T.

lig det han sier? Eller hva er meningen med å si en slik sjofel løgn? Var det noe den ungdom som sluttet seg til de nevnte bevegelser ikke lignet, så var det iallfall stripa-ungdommen. Hva der senere skjedde innenfor de bevegelser de havnet i er en annen tale.

Leo.

«MORGENBLADET» heter en avis. Den sovnet langsomt hen, landets eldste. For noen år siden var det kommet nok så langt, avisen sa opp folk samtidig som den fikk Raufossmaskineri i samarbeid med «Nationen», omtrent samtidig med at «Sjøfartstidende» senket sitt moralske og hevet sitt tekniske nivå ved å gå i tryknings samarbeid med vår nye skandalavis «Morgenposten», alias Svæta. Redaktør Kildal med en ganske bra fortid, men for avhengig og ikke personlighet nok til å være modig, fortsatte som redaktør, etter at man hadde kvittet seg med Werner Erichsen og hans vesen med videre. Talte man med Dagbladjournalister o.a. forståelsepære, spådde de Morgenbladet en snarlig død, det var ikke annet enn byråstoff og oppkok, nix.

MYE RART fikk en så å lese i Morgenbladet. Dets kulturside, det eneste av noenlunde konsekvent konservativ kulturinnslag i norsk presse gjennom mange år — det som gjorde Morgenbladet lest og uunnværlig for mange, såvel gamle sorenskrivere og prester som unge studenter og hønningsstadianere — fikk blandet innhold, laust og fast. Sjeldnere leste man av den store friemann Scharffenberg. Den store «kulturdebatt» a la apeprosessen i Dayton, Ohio dabbet av, antroposofier kontra Heintz i det uendelige. Disse blaff som er åndslivet i Norge.

Søndagsepistelene fortsatte, modeoversikter, matmonsopp-skrifter om ål i mayonaise og makrell i gelé og høne i boks, gode shippingoversikter med tilsvarende rederflagannonser.

Men alt i alt en farlig og vanskelig overgangstid. Støttet av Libertas? — Hva vet vi, intet ondt om Libertas foreløpig, de skal ha sin prøvetid — det er bare bra at folk tar til å tenke utenom Hambro — og den langt verre Aftenposten — og Ingebrenthsenbåsen.

ETTERHVERT. Nye krefter og originaler som ikke lar seg kjonere og miljøskyve inn i Dagbladsbåsen dukker opp, blant annet i Morgenbladet. Avisen er søkende, uten sikkert instinkt, tynget av høyrefattigdom og gammel ballast av det onde, litt jag etter brilliering, anstrengte standardartikler av Lippmann som skal glimre — rotnagere, usynlige for massen.

MEN SÅ PLUTSELIG noe man ikke får annet steds — en knockouf til spåmennene i Dagbladet. En artikkel av Liddell Hart som er av det mest etsende infame og riktige om norsk

forsvarspolitik og unnfallenhet som er sagt etter krigen. Og som antagelig vil sette dype spor etter seg i norsk politikk, om ikke grautlars og medelgerhard-sen og motdagistoligarkiet som vanlig får utvannet og tåkelagt det hele. Slik at vi — som knesatt — igjen blir tatt på sengen, som de troskyldige evangelister vi forble til det siste.

OG SÅ ER DET, faktisk imellom en del kultur i bladet. Vi husker en rekke glimt av ånd opp gjennom årene. Scharffenberg. Noen antroposofier. Litt Alf Larsen, tidligere epigonernes uvenn, Øystein Parmann, en ung lovende revolusjonær i gamle Morgenbladet. Mange gamle, anstrengte, kjedelige imellom. Men dog slik at man måtte følge med i Morgenbladet. Slik at man ville føle det som et tap om bladet ble borte, tross alt. Inni-mellom tabber, stakkars Kildal, sentimental munddiaré av Har-noll jr. og andre.

OG SÅ PLUDSELIG GLIMT AV ÅND, slik at man blir glad. Noen få — i det siste adskillig flere — helsider av en Erik Egeland, tegner, tenker og kunstner. Hvilken «bertikelse» for avisen, det er ikke til å tro at dette er Morgenbladet. Portretter, fine, markante ansiktsstudier i strek, med tilhørende tekst, intervju. Ikke siden Sven Elvestad har vi sett noe lignende. Intervjuer så innfølede og særpregete og friskt uavhengige av almannameninger og oponions-mob at man faktisk tar til å tro på den fri mann igjen, i vårt veike samfunn. En studie over Anders Lange så tindrende godt skrevet at en kunne slå seg på baken, ta hallingkast og konstatere at enn er ikke alle joms-vikinger døde. Et intervju med den ukonvensjonelle kunstner Arnold Haukeland som — det sier vi tross vår prinsipielle aversjon mot den nonfigurative kunst, vi tilhører dog en retning som har tatt avgjørende standpunkt mot det «entartede» — som er blendende. Dette som komple-mang til begge kunstnere, både intervjuer og intervjuede.

TILSLUTT for noen dager siden Egelands siste, en samtale med den ensomme — også nonfigurative — Aase Tezmon Rygh — ustanselig vraket av vårt billedhuggermonopol og våre normerende arkitekter, men et fint og særpreget individ i vår tid-rytme og i tidens søken etter nye uttrykksformer, en beskjedne og stolt og uavhengig kvinne i søken mot noe nytt. En aristokrat — med eller uten biennal torso.

Forts. side 7

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSON, ansvarlig
ALEXANDER LANGE

Etter valget

Etter masse ståhei og kjempeoppbudd av store politiske kanoner, er valgets kval over for denne gang. Resultatet ble som vi forutsa, at ingen andre enn partipolitikerne selv er fornøyet. Til gjengjeld er fornøyelsen i den leir stor og enstemmig og gledelig. Glemt er alt det stygge som ble sagt under valgkampen, og i broderlig og søsterlig endretighet går de nye, men stort sett alltid de gamle, folkets kårne til fireårsjobben. Det eneste de valgte nå som tidligere som særs gode demokrater kunde ha å innvende, måtte da være at det er valg alt for ofte. Neste partidemokratiske ønskedrøm synes å være bare å ha valg hvert hundreår.

Men tilbake til det nettopp avsluttede valg. Trass i alle de optimistiske betraktninger i de forskjellige partiaviser som alle uten undtak roser seg av seiren, så står det fast og urokkelig at det ikke har funnet sted noe systemskifte.

Og det er jo naturlig nokk. Norsk politisk liv må jo stagnere. For hva i allverden har en hatt å by de norske velgere som skulde få dem til å skifte standpunkt? Alle de gamle partier kjører i samme spor, det finnes ikke antydning til frisk luftning over de lumre partipolitiske vanner, og så går det da som det må gå: de trofaste partitravere stemmer med avsky og vemmelse som de før har gjort, og landets nest største og mest avgjørende parti, hjemmesitterne, har ingen kunnet ta et mandat fra.

De folk som sogner til vår krets utgjør en meget betydelig del av dette store hjemmesitterpartiet, dels fordi de er skuffet over partipolitikken, og dels fordi samtlige partier fremdeles opprettholder løggen om den norske verdensrekord i landssvik. Slike folk vil vi nødige ha noe å gjøre med.

Vi har lenge håpet på at innhållene av våre partier skulde ha politisk mot og forstand nok til å følge endringen i folke mening og kreve hele etterkrigsoppgjøret tatt opp til revisjon, men hittil er vi blitt skuffet. Det nye av året er at i første rekke Senterpartiet ved dette kommunevalg i adskillig utstrekning har nominert tidligere NS-folk, også slike som ikke «angrer», men står inne for hva de gjorde. For enkelte kommuners vedkommende ble det i Dagbladet og andre steder blåst til kamp mot Senterpartiet av den grunn, men valgresultatet viser at velgerne ikke har vært redd for å stemme på «landssviker»-listene.

En annen side av saken er at Forbundet ikke har funnet det tilstrekkelig til å be tidligere NS-folk å stemme på Senterpartiet at det hist og her føres opp skikkelige NS-folk, når det ikke samtidig fra partiets side gis klart uttrykk for at en vil søke å ta hele problemet med etterkrigsoppgjørets urett opp på bred basis.

Og her kommer vi da inn på noe annet som kommunevalg bør ha lært dem som drømmer om å kunne rokke ved Arbeiderpartiets monopolstilling i norsk politikk. Det nytter ikke å kjøre med den gamle redskapen. Det må nye signaler til skal det bli en strømkenning.

Det må vel også i første rekke bli Senterpartiet som her har en sjanse i norsk politikk som vel neppe kommer tilbake. Partiet hevder å ha utvidet sin politiske basis slik at det fra å være et spesielt bondeparti skal bli et parti som søker tilslutning i videre nasjonale kretser. Dette må dokumenteres i partiets nye program, som vi går ut fra blir utarbeidet snarest mulig for å stå rustet til stortingsvalget i 1961. På dette program, som må bygge på en nasjonal norsk rettsstats faste grunn, håper vi at en også vil finne plass til et punkt som peker i retning av oppreisning for de urettferdig dømte NS-folk.

Skjer det, så kommer nok stemmene i byene også, og da

Deutsche Handelskammer
in Norwegen

Statuttene for Handelskammeret bestemmer i § 5: Ordinært medlemskap må søkes skriftlig, og godkjennelse skjer ved simpelt stemmeflertall i styret —

Fortsatt medlemsfortegnelse:

J. M. Evensen, Textilagenturen, Kirkegaten 34, Oslo.

Expoco A/S, Export, Import Agentur, Fr. Nansens pl. 9, Oslo.

A/S N. C. U. Falster, Agenturen, Elvegt. 5, Oslo.

Farris A/S, Mineralwasser u. Limonadenfabrik, Larvik.

Chr. Farup, Reklameartikel, Dronningens gt. 32, Oslo.

Ths. P. Fearnley, Grosshandels- u. Agenturgeschäft, Kirkegt. 14—18, Oslo.

Direktør Elias Fegersten, Karl Johansgt. 1, Oslo.

Fellesbanken A/S, Prinsens gt. 7—9, Oslo.

H. Fermann, Agentur in techn. Art. u. Gummiwaren, Lilletorvet 1, Oslo.

Karl Fernand & Co., Parfüm- u. Seifenimport, Oslo.

A/S Finnes Reklame, Akersgt. 32, Oslo.

Arvid Fische, Autogeschäft, Kongens gt. 21, Trondheim.

Ved slutten av det første forretningsår (31. mars 1941) tellet Det Tyske Handelskammer i Norge 512 tyske og 833 norske medlemmer. Vi fortsetter medlemslisten i neste nr.

Antisemitisme?

Jødene er en vandrende gætte. De er fremmede blant Europas folk i en grad som de ferreste gjør klart for seg. De tilhører den jødiske nasjon og ingen annen. Deres urforestillinger og deres vensens lover er andre enn germanernes, og deres folkekarakter er utviklet ad helt andre veier.

Føler ikke germaneren rasemotsetningen, kan han allikevel være overbevist om at jødene føler den.

For ham er alle ikke-jøder, ikke alene «Gojim». De er Kemech (grovt mel) og den enkelte blant dem er Behemo (et fe) eller Hramor (en dumrian).

Og man tør vel også si, at det ord som en helt ekte jøde med forjettelsens dulgte hån bærer i sitt hjerte mot ikke-jødene er det gamle:

Jemer Schemecho! Ditt navn skal bli utryddet.

C. J. Hambro.
Morgenbladet
18. februar 1911.

kan det hende det store hjemmesitterpartiet ved stortingsvalget kan komme til å kaste sin lodd i vektskålen og skape det vårbrudd i norsk politikk som alle nå venter på. Stemmene ligger der. — Hvem våger å hente dem?

Vår luft for sannheten
i Kristiansand

Da tyskerne kom til Kristiansand i 1940 — provosert av britene — skaptessituasjoner som etterhvert ble nesten undtagelsesfritt mønster for norsk opp-treden i 1940. Det ble således ikke skutt noe særlig med skarpt mot inntrengerne. De norske politikeres forhold hindret militær motstand. Fra Odderøen fyrte bl. a. løytnant Rynnings batteri noen velrettede skudd. Han ble siden lokal hirdsjef i Nasjonal Samling.

Forøvrig ble det ikke ytet militær motstand. Ut av denne manglende militære motstand er det etterpå laget et svært krigshistorisk verk om et felttog hvori det ikke ble skutt, men det ble snakket på Syrtveit og andre steder, særlig av en Backer, som etterpå ble general. Backer som talte ondt mot sin divisjonssjef, en hederlig norsk offiser som fikk 60 dagers vaktarrest, fordi Norge ikke ville forsvare seg selv. Vil Norge det nu?

Byens daværende fungerende (i rådmann Andr. Kjærs sted) og nuværende rådmann, I. Vogt innskjerpet befolkningen ro og orden og lydlighet vis a vis okkupasjonsmakten. Dette ukas virker idag frapperende på bakgrunn av den etterpåkonstruerte motstand! Dengang var antagelig alle i Kristiansand enig med herr Vogt. Til og med den siden så nasjonalt oppblåste politimester Rynning Tønnesen, som har satt opp Riksvåbnet utenfor sin privatbolig.

*

I nesten ingen by i Norge nedla tyskerne mer midler under den relativt idylliske okkupasjon — hvori dog forekom de tragiske hendelser som heter tyskernes behandling av illegal motstand under okkupasjon.

Men så har den herre stille lempet at Kristiansand ikke fortæertes av vredens gnag så lenge etter okkupasjonen. De stygge tyskerne hadde vært en slags forløper for Rockefellerne og bygget ut oppslaget til det vi ser idag. Den slumrende garnisonsby er forsvunnet. Man utvikler seg nu.

*

En av dem som utvikler byen og står på senterpartiets liste hvor han nu fikk 580 stemmer er Forbundets tillitsmann, autorisert eiendomsmegler Georg Stray. — Han er en byens gutt, som vi nokk får høre mer fra.

Han har bidratt til å forandre Kristiansand arkitektonisk og bygningsmessig. Det bygges nemlig der. Det finnes ingen arbeidsløshet. Direktør Stens bedrift Falconbridge må tilogmed hente arbeidere fra Danmark.

Det råder en glad og fordragselig stemning i Kristiansand idag. Tidligere NS som Stray, orsakfører Reinhold Gram Breien kan ingen sørlending i lengden være sint på — selv om disse karer

blandt mange andre var så uheldig å innta et riktig standpunkt som for visse årsakers skyll måtte kriminaliseres ved frigjøringen av de bundne komplekser i 1945. Man har i Kr.sand valgt det standpunkt ikke å gå på «diltfødder». Det behøver heller ingen som opptrådte anstendig under okkupasjonen av våre folk Georg Stray ble i 1940 arrestert av patrioter fordi han i distriktet forsøkte å få til det myndighetene hadde forsøkt: Mobilisering. Da frigjøringen kom og han skulle tas for sitt NS-medlemskap, viste det seg at viktige papirer som beviste dette var forsvunnet på et visst politikammer. Disse forsvinninger hører også med til et visst gjennomgående mønster som man vet.

Men man må merke seg at det i tidens løp er kommet meget lite av vondt fra Kristiansand. Det hersker en viss medfødt elskverdighet blandt folk. Man tåler andres mening. Det gikk med et smil på byen at en av de større næringsdrivende hadde sagt opp sine poliser i IDUN, grunnet sel-skapets opptreden hittil mot frontkjemperbarna.

Byens næringsliv hadde det ikke ondt i «de vonde årene» til Sylvia Salvesen & Co. Kanskje ingen by i hele Norge nød i den grad godt av tyske tiltak og kontantene fra Norges Bank, som Kristiansand. Tenk millom Anna bare på Møvig Festning, Kjevig Flyplass, Gimlemoen, Kystartilleriet, Randøene, Divisjonen og hva som tenkes kan.

Idag bygges og graves og sprennes så det er en lyst. Byens mekaniske verksted bruker nå resten av de deilige årsinntektene dengang til å sprengte ut og fundamentere en mammutaktig bedding, m.m. i reine granitten, jamen.

*

For å sitere Georg Stray så er her såvisst ingen som går på «diltfødder», det måtte da være en eller annen som ikke tror det betaler seg å være tro mot seg selv

Han og Breien ringte på en halvtime full et lokale på Børsen hvor Bjoner og Lange fra Forbundet med sine spesialiteter: F. eks. Oslo Byretts dom over frontkjemperbarna, advokat Trygve Wylers oppfordring til folkeretsstridig opptreden og kritikk av regjeringen på et NB sviktende grunnlag i Aftenposten, dokumentasjonen av hvem det var som hjalp seg selv og bisto tyskerne krigsviktig, hvordan vi må bygge ut vår falanx for sannhet og rett, skal de ledende atter rømme landet under en eventuell ny okkupasjon? Etsetra.

Neste gang må lokalet bli større, Stray.

A. L.

Paris — London — München

ET PINLIG SPØRSMÅL

19. september 1938. Diplomaterne reiser: Herr Chamberlain har reist til Berchtesgaden og tilbake til London igjen, herr Daladier og hans utenriksminister Bonnet har vært i London for å få høre hva der Führer sa til Chamberlain, og så har begge herrer påny reist tilbake til Paris. Nå sitter de sammen med sine kolleger i Elysée, i ministerrådsmøte under forsete av republikkens president Lebrun. Klokken var tyve minutter på ti da de forlot flyet på Le Bourget, flyhavnen i Paris — ministerrådet er sammenkalt til klokken 10,45 og de skal her gjøre rede for resultatet av forhandlingene i London.

Det vanlige bilde: Bil etter bil kjører opp i æresgården i Elysée, alt sammen statsvogner, for hver minister har krav på å få en bil til disposisjon. Bare herr Patenôtre, handelsminister og mangemillionær kommer i egen vogn, en usedvanlig prektig bil som kjøres av en chauffør i blått livré med fløyelsoppslag og forgylte knapper.

Langsomt stiger herr Daladier opp de ti trinn som fører til inngangen og som er dekket med en rød løper. Han har en stor dokumentmappe under armen. Da han trer inn til sine kolleger legger en merke til at at han fremdeles er i mørkt antrekk, mens de andre herrer har grå dress. Bare en til er i mørkt antrekk,

herr Georges Mandel, for han opptrer aldri anderledes. Det ser ut som han bærer evig sorg, og dette har medvirket til at hans kolleger seg imellom kaller ham ««cochon triste» (det sørgmodige svin).

«Tør jeg be dere ta plass», mine herrer, sier republikkens president, og da de har gjort det, vender han seg til Daladier: «Min kjære president, vi er lutrer øre!»

Daladier taler. Han snakker så sakte at minister de Chappedelaine og andre ved enden av bordet må legge hånden bak øret.

«Chamberlain fortalte oss meget summarisk om sitt besøk i Berchtesgaden», sier Daladier. «Han fant herr Hitler meget bestemt og meget besluttsom. Fra begynnelsen til slutt gav han uttrykk for sin bestemte vilje, noe som åpenbart gjorde sterkt inntrykk på Chamberlain. Så fortalte Chamberlain oss det britiske kabinets mening: Hvis Hitler krever selvbestemmelsesrett for sudettyskerne, så kan ingen demokratisk regjering si nei til det. Den britiske regjering er derfor

bestemt på inntrengende å råde Prag til her å gi etter. Det er også blitt sagt den tsjekkoslovakiske regjering meget inntrengende at den må skille seg av med de sudettyske områder, som betyr en uutholdelig belastning for deres stat».

Daladier hever ikke stemmen ved noen av disse setninger. Han føler seg slått fordi Frankrike ikke kan råde forbundsfellen Tsjekkoslovakia til motstand mot det nye Tyskland. I likhet med England er Frankrike for dårlig rustet. Han merker hva hans kolleger tenker, spesielt hans fiender herr Mandel og herr Reynaud: «Altså igjen et diplomatisk nederlag, som i 1936 ved Rhinlandsbesettelsen, som i mars dette år, 1938 ved Østerrikes Anschluss» — — Og for å dekke over dette nederlag overfor de politiske motstandere, beretter han nå om sitt eget forslag som i de minste skal «redde» fremtiden: «Jeg har foreslått for den britiske regjering: hvis Prag gir avkall på de sudettyske områder, så må Frankrike og England garantere Tsjekkoslovakia. Ennu er ikke alle ministre for dette, men Chamberlain og Halifax er det ubetinget: den engelske grense er ikke bare Rhinen, men også Böhmerwald.

Herr Mandel ber som den første om ordet. Han har bare et eneste spørsmål å stille og han gjør det så skarpt som hans snøvlede stemme tillater: «Hva skjer når Prag avviser det fransk-britiske forslag?»

Taushet. Tyngende taushet. — Mandel har med sine ord blottlagt såret — er Frankrike eller England overhodet villig til eller istand til å foreta seg noe mot Tyskland?

Ingen har svart på Mandels spørsmål, hverken Daladier eller utenriksminister Bonnet, og Mandel spør videre: «Hvis Prag avslår — skal vi likevel meddele herr Hitler den fransk-britiske plan?»

Daladier er blitt mørkerød i ansiktet. «Nei», sier han hissig, «hvis Prag avslår, så må det forhandles fra nytt av».

Like rød som Daladier er blitt, like blekt er ansiktet til utenriksminister Bonnet. Han hvisker noe til sin nabo, luftfartminister Guy la Chambre, og denne nikker.

Nå griper den ene minister etter den annen ordet, alle sammen kort: «Vi kan da ikke godt la vår holdning være avhengig av Prags avgjørelse», sier herr Chautemps mellom to hosteanfall. «Jeg er sikker på at Prag godtar», sier finansminister Marchandean — men de «harde», herr Reynaud, herr Champinchi, herr Mandel motsier ham: for det første er det slett ikke sikkert og for det annet er det heller ikke ønskelig. De tre vil ikke ha noen ettergivenhet, de vil ha krig.

Da rekker utenriksminister Bonnet fingeren i været og herr Lebrun gir ham ordet, og for å understreke betydningen av det han skal legge frem, sier presidenten høytidelig: «Herr utenriksministeren har ordet».

«Jeg ber om ministerrådets fullmakt til å gjøre en inntrengende henvendelse til Prager regjeringen — det forekommer meg ubetinget nødvendig at en i Prag er klar over det ansvar som følger med den beslutning en fatter —». Utenriksminister Bonnet fortsetter på samme måte, og da han er ferdig er det ingen mere som forlanger ordet — selv ikke krigspartiet. For hvis det står slik til som Bonnet sier, at

«Le cochon triste».

Argentinske «drager» i kamp om makten

Brev til «Folk og Land» fra vår korrespondent i Buenos Aires

«Det er en god stund siden vi bragte nytt fra Argentina nå, men det betyr ikke at den politiske situasjon i landet har stabilisert seg. Som våre lesere vil ha sett av dagsavisene har landet stått på randen av ny borgerkrig rett som det er og det har vært vanskelig for utenforstående å gjøre seg opp en mening om hva som ligger bak det hele. Vår Buenos Aires-korrespondent forteller i et brev til redaksjonen at det selv for argentinerne ikke er greit å følge med i det politiske spill, men i nedenstående brev er det iallfall gjort et forsøk på å gi visse retningslinjer.

Buenos Aires i september.

Det blir stadig mer tydelig at Frondizi og regjeringen her i landet bare er en beleilig straffasje for opprettholdelsen av et visst skjær av demokrati og legalitet overfor utenverdenen og historien. Man kan med god grunn snakke om militærdiktatur, og det var da også de samme militære, politiske og økonomiske sektorer som styrte den populære president Irigoyen og innførte 30-årenes militærdiktatur som nylig var på ferde igjen og forårsaket revolten av 3dje og 4de september. Det vil atter si de mest erkereaksjonære konservative som vil føre landet tilbake til kolonitidens nivå.

Den argentinske hær er nå oppdelt i flere forskjellige grupper under militære førere eller inspirert av organiserte løsninger hvis mål og hensikt ikke alltid er like lett å tolke i det virvar som råder. De siste avsettelse, avløsninger og utnevnelser røper en sterk kamp om kontrollen i hæren. De disponerte avløsninger var stort sett beregnet på å bryte Cordoba-linjen til fordel for forskjellige sjefer fra Aramburusektoren, som ifølge påstått pakt mellom Frondizi-Aramburu skal støtte Frondizis politikk (Frondizi skal ha begått hele tre valgpakter, nemlig med Peron, Aramburu og de amerikanske oljeselskap). Cordoba-fraksjonen, eller Den Sorte Drage, under ledelse av general Rosendo Fraga og oberst Rosas, har imidlertid vunnet meget sterke posisjoner og er

også bakket opp av marinens sterke enheter. Disse er bestemt på å gjøre slutt på presidentens sikk-sakk-politikk, men det skal helst foregå «hederlig og absolutt konstitusjonelt», og derfor er en gjentagelse av 30-årenes uhørte valgsvindler under forberedelse. Man akter å presse gjennom valg på ny visepresident i mars 1960. Første etappe er allerede tilbaketrukket ved kommunist- og peronistpartiets valgforbud. Vel valgt den visepresident som den sterkeste militærgruppe ønsker, kan Arturo Frondizi få lov å gå av som president.

Regjeringsgjerningen her tillands i den tid som har fulgt på president Perons fall må visselig ha vært like farefull og umulig som balansekunst langs kanten av en glødende og buldrende vulkan, men til tross for at man under disse forhold må anerkjenne berettigelsen av Frondizis hittil enestående dyktige balansemanøver og hans elastiske ferdighet i politikken: å spille den ene ut mot den andre etter de skiftende realistiske behov, så kan man dog ikke til sist fri seg for å tvile på hvor presidenten egentlig står og hva han står for med sine mangfoldige pakter og allianser.

Situasjonen er således til de grader forvirrende at de «demokratiske» mindretalls-partier for eks. i lengre tid har hatt gående en kampanje, hvor Frondizi i hårde orde lag anklages for å ha solgt landet til nordamerikanerne

Forts. side 7

en ikke kan oppmuntre Prag uten å sette Frankrikes sikkerhet i fare — hva er det så å gjøre?!

Republikkens president har skjult ansiktet i hendene. Ingen sier noe. Igjen taushet, tyngende taushet — — —

Endelig tar Lebrun seg sammen. «Mine herrer», sier han, «godtar dere de erklæringer som statsministeren og utenriksministeren har avgitt?»

Alle hoder nikker — men riktig nok med forskjellige følelser.

«I deres navn, takker jeg begge herrer for at de i London så re-

(Forts. s. 8)

En av de store «drager» og taustrekkere, general Aramburu

Chamberlain, som oppsøkte Hitler i Berchtesgaden.

Justisdepartementet dømt for overgrep mot forhenværende N. S.

Må utlevere dagbok som ulovlig ble inndratt i 1949 av direktør Skattum
Fengselsmyndighetene har i ti år ruget over sitt bytte

Den behandling NS-folkene fikk i fengsler og konsentrasjonsleire var ikke bare brutal og umenneskelig, men naturligvis også i strid med norsk lov og vanlig fengselspraksis. — Den har vært omtalt i en rekke bøker med eksempler og vitneprov. Stort sett brukte myndighetene dengang den metode at de i disse bøker fant ut et par ubetydelige anførsler som ikke var helt korrekte og så satte forfatterne under tiltale for disse punkter. Når de oppnådde en domfeilsløse, ble det utbasunert i presse og kringkasting at der kunde en se hvor løgnaktige og meningsløse de var disse beskyldninger om misshandlinger og overgrep mot NS-fangene. Over de hundrevis av påstander som ikke ble trukket frem for retten, og som en vel derfor kan gå ut fra med sikkerhet var urokkelige, ble det trukket et glemselens slør.

Disse ting er begynt å gå i glemsleboken nå så mange år etterpå. Misshandlerne og deres hjelpere går ustraffet omkring og det er vel heller ikke så mange NS-folk som nærer noen slags hevnfølelser nå etter så lang tids forløp. På den annen side er det naturligvis ingen grunn til å la glemselens slør falle over disse triste hendelser så lenge det fortsatt skal føres til torvs mere og mindre sannferdige historier om overgrep mot den annen part. Bare for kort tid siden foreslo således en innsender i Dagbladet at det burde opprettes et «frihetsmuseum» inneholdende blant annet «torturretskaper», binders, hønseringer og nisseluer m.v. «i Gimle, Quislings høyborg ute på Bygdøy!» Vi synes det er på tide at disse hetsskribenter nå engang for alle blir tatt ved vingebeinet og får sine navn offentliggjort ikke bare i Dagbladet, men også i Fok og Land. Dette eksemplar av arten het cand. philol. Georges Abel. Kanskje han kunde få utlånt litt materiale til sitt frihetsmuseum» også på Ilebu, Akershus og lignende steder? Og burde en ikke ha noen montre med bøker om de overgrep som frihetsfeltene selv gjorde seg skyldig i da de overtok fengslene?

Vi skal ikke her trette våre lesere med å berette om

de uhyrlige overgrep som fant sted. En dom som nylig er avsagt ved Oslo byrett av dommer Odd Fløe bringer imidlertid tankene uvilkarlig tilbake til hine dage da Skapug'a, Hesten og Vogna og alle de andre eksemplarer av arten herjet rundt blandt fangene på Ilebu og uten hjemmel tilegnet seg fangenes optegnelser m.v. En tenker også på kriminalsjef L'Abbe Lunds berømmelige rassa på Ilebu, hvor en brutalt, tåpelig og i nervøs opphisselse herjet rundt med skarp'adte våpen både blandt fanger og andre som tilfeldigvis befant seg innen rekkevidde og slo ned på notater, papirer og lignende ting en ikke likte.

Dommen vi sikter til gjelder en gammel sak som først nå har fått sin avgjørelse i byretten. En NS-mann som sonet sin dom på Akershus landsfengsel førte i tiden 25/12 1948 til 28/4 1949 en dagbok. Han hadde fått boken av sine pårørende med fengslets vitende, men hadde ikke søkt og ikke fått noen tillatelse til å føre dagbok. ~~Fengslets ledelse var imidlertid klar over at endel fanger førte slike dagbøker.~~ Under en visitasjon i vedkommendes selle 29/4 1949 ble dagboken funnet og beslaglagt av fengselsdirektør Haakon Skattum, som innlemmet den i sitt private arkiv, noe eieren akviesserte ved i tillit til at den da måtte kunne påregnes utlevert senest ved direktørens avgang for aldersgrensen. Fangen krevet skriftlig å få dagboken tilbake, men dette ble avslått. Etter løslatelsen reiste han påny krav om å få utlevert dagboken. Det ble påny avslått. Da direktør Skattum gikk av som fengselsdirektør ved oppnådd aldersgrense, henvendte den tidligere fange seg påny til direktøren, men fremdeles med negativt resul-

tat. I 1956 ble spørsmålet om utlevering av dagboken forelagt for fengsesstyret og i forbindelse hermed ble dagboken overlevert til fengselsstyret, som selv overtok dagboken og avså å utlevere den. Etter enda etpar forsøk på å få utlevert eller utlånt dagboken, anla fangen så søksmål mot Staten ved Justisdepartementet.

Nå foreligger det dom i saken og den går ut på at den norske stat ved Justisdepartementet dømmes til å utlevere den dagbok fangen førte i Akershus landsfengsel. Staten ble videre dømt til å betale kr. 300,— i saksomkostninger til saksøkeren, som forøvrig selv hadde ført sin sak for retten.

*

Under saksbehandlingen gjorde saksøkeren blant annet gjeldende at dagboken var et åndsverk i den forstand lov om åndsverker definerer dette begrep, jfr. lovens § 2. Saksøkeren hevdet at han med hjemmel i åndsverkloven har retten til dette åndsverk, og at fengselsmyndighetene ikke uten lovlig hjemmel har rett til å beslaglegge boken. Noen slik hjemmel er ikke påvist. Når det fra motpartens side blir hevdet at sedvanrettsdannelse begrunner inndragningen, så hevder saksøkeren at slik sedvane måtte ha hjemme i lov eller reglement.

Fengselslovens § 30 i.f. tar bare sikte på gjenstander, ikke manuskript og forutsetter avtale om arbeidsformål. Saksøkeren bestred likeledes at dagboken var ulovlig. Det var ikke noe forbud mot å føre dagbok eller gjøre notater. Den kritikk saksøkeren hadde fremkommet med i dagboken var saklig. Også en fange må ha rett til å fremkomme med frimodige ytringer (jfr. grl. § 100) særlig når de bare er fremkommet i en

Forts. side 6

Fra Akershusfengslet i de norske sadisters gylne tid 1945.

Det krigerske Tyskland Realiteter og propaganda

«Jødedommen erklærer Tyskland krig» (Judea declares war on Germany) står det på plakaten som jødene kjørte rundt med i London en god stund før verden krigen brøt ut.

De norske aviser blir ikke trette av å fremstille Tyskland som den krigerske stat som har skylden for de fleste krigene i verden. Ikke minst i forbindelse med tyveårsdagen for utbruddet av den tysk-polske krig har en påny luftet disse påstander, sammen med andre uetterretteligheter om hvorledes verdenskrigen brøt ut. En kronikk av Odd Sættem i Verdens Gang er klassisk i så henseende. Påstanden om det krigerske Tyskland bør en da kanskje se litt nærmere på. Ser man globalt på spørsmålet om krigføring i det 19. århundre, så rangerer ifølge statistisk oversikt England høyest med 53,5 krigsår, der nest Russland med 53 og Frankrike med 35. Tyskland hadde 13 krigsår.

Ifølge «Unconditional Hatred. German Warguilt» av capt. Russel Grenfell, 1953, har følgende land begynt krig mellom 1870 og 1914: England 10 ganger, Russland 7, Frankrike 5 og Tyskland 3 ganger. Men ansvaret for disse 3 kriger må nok fordeles på lederne i begge leire.

Det tyske rike ble dannet i Versailles etter en seierrig krig, men denne krig var erklært av Frankrike på rent maktpolitisk grunnlag. Den førte til tapet av Elsass-Lothringen, og her har vi kimen til krigen i 1914/18, som følge av de franske revanche-planer. Redaktør Sigurd Kon-

stad skrev herom forleden i Aftenposten: «Tyskland gled inn i stadig mer fullstendig isolering. Det ble klemt inne mellom de franske revansjelyster, Russlands panslaviske ekspansjonstrang og lord Fishers trusler om å «københavn» den tyske flåte, før den var blitt altfor sterk».

Den jernring som her ble smidd kunne Tyskland ha reddet seg ut av i 1905 etter Russlands nederlag mot Japan. Konstad skriver herom: «Det keiserlige Tyskland gav avkall på å føre den preventivkrig som med nokså stor sannsynlighet ville ha sprengt «innkretsnigen» og sikret rikets ledende stilling på fastlandet for en overskuelig fremtid. Forsåvidt kan man godt si at året 1905 er det springende punkt i Europas historie i dette århundre».

Det er forlengst på det rene at utbruddet av den 1ste verdenskrig skyldtes russisk mobilisering på fransk underhånds tilskyndelse, etter at ringen om Tyskland var ferdigdannet, — en mobilisering som nødvendiggjorde øyeblikkelig aksjon fra tysk og østerriksk side, da det tyske ultimatum med krav om demobilisering ble avvist.

Den 2nen verdenskrig ble som bekjent «fremprovosert» på grunnlag av Versaillesfredens korridorbestemmelse,

Forts. side 8.

Justisdepartementet dømt —

TANKER I STILLE STUNDER

(Forts. fra s. 5)

dagbok som ikke er beregnet på offentliggjørelse. Dagboken inneholder saksøkerens tanker og meninger og er bare beregnet på ham selv. Det har ikke vært saksøkerens hensikt å offentliggjøre den. Noe som fremgår både av form og innhold. Saksøkeren pekte også på at når det i fengselslovens § 30 senere ble foretatt en endring hvoretter det uttrykkelig slås fast at manuskript kan beslaglegges, så viser dette at det tidligere ikke har vært slik hjemmel.

*

Fra Justisdepartementets side ble det påberopt en rekke ting som skulde hjemle rett til den foretatte beslagleggelse og nektelsen av utlevering nå 10 år etterpå. Det ble pekt på at det i dagboken var nevnt navn på medfanger, at den inneholdt utfall mot fengselsmyndighetene, mot norsk politikk og mot etterkrigsoppgjøret. Fengselsmyndighetene måtte derfor ha rett til å inndra boken. — Det blir i denne forbindelse påberopt forskjellige bestemmelser i fengselsloven og fengselsreglementet. Blant annet ble det hevdet at fengselslovens § 30 i.f. bestemte at en fange ikke får sitte med noe han har laget ulovlig. Det pektes videre på fengselslovens bestemmelser om sensur i § 27 og det ble fremholdt at det aldri har vært påstått at denne bestemmelse er i strid med grunnlovens bestemmelser. Det er fengslet som bestemmer også hva fangen skal gjøre i sin fritid og fangen må ha tillatelse til alt han foretar seg, også det å føre dagbok. Også av hensyn til behandlingen av domfelte vil det være nødvendig med beslag, hevdet Justisdepartementet, hvis denne benytter dagboken til «å kjøre seg fast i vrangforestillinger om sin skyld og samfundets reaksjon mot ham». Endelig ble sedvanerett påstått, idet det ved Akershus landsfengsel både før og etter okkupasjonen har vært praktisert sensur og inndragning av notairer som har vært uheldige sett ut fra de fengselsmessige hensyn. Ellers antas det at enhver ulovlig frembringelse rammes av § 30 i.f., også en frembringelse av et åndsprodukt, som en dagbok eller notater. Slutelig ble det fra Statens side prosedert sterkt på at det i dagboken var nevnt navn på andre medfanger og at disse hadde «krav på anonymitet».

*

For egen regning vil vi inn- skyte at det er ganske fantastisk å høre en slik påstand fra fengselsmyndighetens si-

de når alle som ble satt bak bolt og slå og piggtåd i 1945 vet av egen erfaring, at så langt fra å beskytte fangenes «anonymitet», så ble de slept rundt omkring og fremvist som sjeldne dyr. De ble tillatt fotografert mens de ble tvunget til å utføre de mest nedverdiggende jobber med maskinpistoler i ryggen. Fotografierne ble gjengitt i aviser og ukeblad med navns nevning. Myndighetene gjorde heller intet for å beskytte fangene, selv mens de var varetektsfanger, da avisene på en sjikanøs måte gjengav lange tiltalebeslutninger som det ikke var noen dekning for. I de siste dager har vi så hatt skandalen med Hustadleiren, hvor beslaglagte brev og andre dokumenter ligger tilgjengelige for enhver.

*

Retten sier i sine bemerkninger blant annet at den som utgangspunkt for sin avgjørelse har lagt til grunn at fengselsloven av 1903 ikke inneholder noen almindelig regel om fangenes behandling. Det må imidlertid antas at det synet på fangebehandlingen som fengselskomiteen gir uttrykk for i innstillingen til den nye fengselslov hadde alminnelig tilslutning også før den nye lovs ikrafttreden. Også ved fortolkningen av den gamle fengselslov må man være berettiget til å bygge på det syn at straffefullbyrdelsen ikke skal føre med seg flere og større innskrenkninger for den domfelte enn de som er nødvendige for å gjennomføre frihetsberøvelsen, opprettholde ro og orden i anstalten, og for mest mulig å sikre seg mot skadelig påvirkning fangene imellom. Retten har videre lagt til grunn at utviklingen stadig har gått i retning av mere human fangebehandling. Det er derfor etter rettens mening liten grunn til å fortolke bestemmelsene i fengselsloven av 1903 utvidende hvor dette vil medføre en skjerpelse av fangebehandlingen, som ikke har grunn i det foran siterte generelle syn.

Med dette syn på fengselsbehandlingen som bakgrunn finner retten at det ikke forelår noen hjemmel for direktøren for Akershus landsfengsel til å inndra saksøkerens dagbok i 1949. Retten finner ikke at fengselslovens § 30 i.f. inneholder noen hjemmel for et slikt beslag. At den ikke kan fortolkes slik at den får anvendelse på innholdet av notater saksøkeren har foretatt i en lovlig erhvervet bok støttes også av fengselskomiteens innstilling

av 25/6 1956 s. 100 og 217. Komiteen sier her om den nye § 30 i.f. at den nye lov bør gi uttrykkelig hjemmel for inndragning av manuskripter eller skriftlige opptegnelser som den innsatte har gjort under anstaltopp- holdet, idet den gjeldende lov ingen regel har om slike manuskripter. Hvis komiteen hadde ment at loven var å forstå slik Staten hevder, vilde det sikkert funnet uttrykk i forarbeidene til den nye lov. Også Justisdepartementet selv anfører i sin tilråding til den nye fengselslov 17/1 1958 at det er enig med komiteen i at det er behov for en regel om tilbakeholdning av manuskripter og at denne regel bør få plass i den nye lov. Dette viser klart at etter Justisdepartementets mening forelå det ingen hjemmel for inndragning av notater i fengselsloven av 1903 § 30 i.f., slik den da lød.

Retten finner heller ingen hjemmel for inndragning i Reglement for landsfengslene kap. 17 § 9. Retten er av den oppfatning at siste setning i denne bestemmelse bare tar sikte på forarbeidelse av gjenstander i fritiden, med andre ord på det arbeidsresultat som er en følge av den tillatelse til å få ha andre gjenstander hos seg til beskjefte i fritiden som nevnt i § 9, annen setning.

Dette syn deles også av fengselsreformkomiteens innstilling av 1956 s. 100, hvor det heter om den svenske lovs regler om å sende manuskript til offentliggjørelse: «Vår lov inneholder ikke noen slik regel, og heller ikke i fengselsreglementene er det gitt nærmere regler om dette. Spørsmålet har imidlertid vært aktuelt».

Retten kan heller ikke finne at det foreligger noen generell regel som berettiger til inndragning av dagboken be- grunnet i fengselsmessige hensyn. Retten bygger på det syn på frihetsberøvelsen som er nevnt i det innledende avsnitt under rettens bemerkninger, at den ikke bør føre med seg større innskrenkninger for den domfelte enn de som er nødvendige for

- å gjennomføre soningen,
- å opprettholde ro og orden,
- å sikre seg mot en skadelig påvirkning fangene imellom.

Retten finner ikke at inndragningen var nødvendig for å gjennomføre disse forutsetninger.

Inndragningen var ikke påkrevet for å gjennomføre soningen.

Ellers bemerket retten blant annet at den finner det

Når en i en stille stund lar tankene dvele ved de årene som er gått siden krigen, er det så meget som synes så uforståelig av det som er hendt her hjemme og ute i verden. Skulle en omtale alt, ville det kreve både et og to nummer av vårt blad. Tankene flyr så fort, de løper på noen sekunder over mange års begivenheter ute og hjemme. Mer tid tar det, når en skal feste den på papiret.

En av de ting jeg undres over er hvordan en jøssing som eier evnen til å huske tilbake til krigen og etterkrigsåret, må føle det, slik alt det han sa seg å kjempe for — og det var sikkert oppriktig ment hos mange — er gjort til skamme, er smuldret vekk og er blitt noe helt annet, ja ofte stikk motsatt. Hva med Tyskland, som skulle bli gjeitebeite og aldri mer få lov til å bære våpen eller styre seg selv? Hva med Sovjet, som ble lovet evig troskap, og som ble hyldet fra domkirkens høyalter? Hva med de 4 frihetene, som ble lovet menneskeheten og som alle sammen er tråkket ned i sølen? Hva med diktaturene, som skulle utslettes av verdenskartet? Hvor mange var det i 1945 og hvor mange

unødvendig å komme inn på hvorvidt dagboken er et åndsverk eller ikke, og om saksøkeren har krav på utlevering i henhold til åndsverkloven.

Boken med innhold er utvilsomt saksøkerens eiendom, som han har krav på å bringe med seg ut av fengslet hvis ikke det er noen hjemmel for å nekte ham dette. Som det fremgår av ovenstående mener retten at det ikke fantes noen hjemmel for slik nektelse i 1949/50 da boken ble inndratt og saksøkeren løslatt.

Da saksøkeren har vunnet saken, finner retten at han bør tilkjennes omkostningene i saken. Retten har herunder tatt i betraktning at han har ført saken selv.

*

Det er naturligvis temmelig uhyrlig at Justisdepartementet 10 år etter at fengselsdirektøren beslagla dagboken gir seg til å føre en rettssak for å kunne opprettholde dette beslag. Skattydernes penger kunde visselig være bedre anvendt enn til å sløses bort på å opprettholde prestisjen til en fengselsdirektør som har overtrådt sin kompetanse og et fengselstyre som har støttet ham i dette. Noen fare for samfundet kan vel neppe denne 10 år gamle private dagbok representere, og som retten bemerket har saken ikke lenge noen prinsipiell interes-

flere er det idag? Hva med tale og trykkefriheten under det herlige demokrati, f. eks. i Norge, hvor pressen enda ikke våger å trykke en artikkel med sannferdige opplysninger om det som skjedde under og etter frigjøringen? Hva med Franco-Spania, som man bannlyste og ikke ville ta i med en ildtang, men som forlengst lever i beste forståelse med vår arbeiderregjering?

Ja slik kunne en fortsette i det uendelige. Alt er gått galt, alt er blitt så helt anderledes. Det eneste de har greid å holde fast ved er uretten og sviktet mot NS-folkene. Men så er de da også sine egne herrer på det feltet, de behøver ikke å ta mot ordrer fra England og USA, som gir en god dag i om en stor minoritet undertrykkes og diskrimineres, så lenge landet er villig til å tjene som slagmark i stormaktens neste krigsoppgjør.

Jeg tenker ofte på hvor blodig skuffelsen må være hos de oppriktige jøssinger, hvordan de må føle seg bedratt. Selvsagt vil de ikke offentlig innrømme noe slikt, det er vel ikke å vente slik vi mennesker en gang er laget, men det må ha vært en grusom tragedie for mange.

Jeg snakker av og til med folk som ikke kjenner meg, om rettsoppgjøret og krigen. Endelig innrømmer mer eller mindre åpent at det skjedde store urett og at oppgjøret ikke hadde noe med rett å bestille. Men ofte møter jeg også en utrolig ensporethet selv hos menn som jeg antar er alminnelig intelligente. Det er nøyaktig den samme gramfonplaten som under og like etter krigen. Synet på Hitler, på tyskerne og de hjemlige nasister er like håpløst forkvaklet. De karene synes ikke å ha hverken hørt eller lest om det som er skjedd i årene etterpå.

Jeg snakket nylig med to dansker, som jeg tilfeldigvis traff. De var jøssinger. Jeg spurte dem begge ut om

se, idet det omtvistede spørsmål er løst i den nye fengselslov.

På den annen side er det naturligvis slik at når Justisdepartementet lot saken gå til retten i sin halstarrighet og tapte den blankt ved byretten, så kaster det også et opplysende skjær over de ulovligheter som på mange — og verre måter enn denne — ble begått etter frigjøringen av de fengselsfunksjonærer og myndigheter som har iverksatt det politiske oppgjør under påskudd om overgrep den gang vårt land var okkupert og underkastet krigens harde lov.

GASSKAMRE OG SÅDANT MERE

(Forts. fra s. 1).

å bygge opp sitt verdensrike. Kommandantens opptegnelser ble først prøvekjørt i Polen i 1951 — seks år etter at forfatteren var blitt behørlig avlivet. Ifjor kom den så plutselig ut i Vest-Tyskland hvor det alltid står aviser og forlag rede til å spre hetsen når signalet gis — fra den annen side av jernteppet. Og nå har altså døningene nådd opp til oss.

Boken frådser i redsler og såkalte autentiske fotografier av den type Farmand pleier

rettsoppgjøret! Og begge svarte omtrent det samme: — det var et latterlig skuespill det hele, det hadde ingenting med rett å gjøre, det var en skam. Men vel å merke, uttalelsene kom meget forsiktig, ikke slik som jeg gjengir dem. Men meningen var ikke til å misforstå. Jeg spurte også hva de mente om Rostockmøtet. De svarte begge omtrent det samme: —

at det neppe var noen danske som ikke var klar over at regjeringen var underrettet om invasjonen og at det besto en avtale om den ting.

Jeg treffer av og til kampefeller som stiller seg likegyldig til det arbeid som utføres av Folk og Land og kontoret. De sier at intet nytter, det er bare tiden som skal ordne opp.

— Resonnementet er uholdbart. Det har vist seg at det ikke gikk så fort å få en revisjon av uretten som jeg trodde i 1945. Men allikevel er jeg overbevist om at det opplysningsarbeid som drives har gjort meget for vår sak og at den sed som er sådd vil spire og gro og en dag vil det ikke lengere nytte våre motstandere å holde sannheten tilbake.

Det er ofte grunn til å spekulere over hvor Norges myndigheter i virkeligheten står i den kalde krigen mellom øst og vest. Vi leser nok uttalelser om NATO og oppslutning om Vesten. Men så avslører de seg innimellom og viser hvor hjertet i virkeligheten er å finne. Jeg ble forbauset, da jeg for noen tid siden besøkte Gimle kino for å se en russisk film, som nylig hadde premiere. På premieren var de to hovedrolleinnehavere tilstede og det var da kanskje riktig høflighet å flankere scenen med sovjetbanneret på den ene side og det norske flagg på den annen. Den kvelden jeg var der, var det 6 dager etter premieren, og fremdeles sto sovjetbanneret der, samt store blomsterarrangementer. En vakker hyldest til det blodigste diktatur i historien.

LEO.

å offentliggjøre med passende mellomrum som avlad fordi en forhenværende NS-mann imellom slipper til med noen linjer. Der gasses mennesker i millionvis og det er ikke ende på redsler. Kort sagt et nødvendig bidrag til fredens og fordragelighetens sak — i særdeleshet nå en menneskealder etterpå, da alle de ansvarlige, eller de som var misstenkt for å være det — er så totalt og grundig utryddet at de neppe lenger kan bety noen fare for gjentagelser. De farene bør en visst heller søke i ganske andre kretser idag. For eksempel blandt disse profesjonelle og utrettelige hetsere og «sannhets»-søkere.

*

Ellers kunde det jo være fristende å føye til at når en først snakker om gassing av mennesker, så var det vel avlivelse ved gass godt nokk det de allierte foretok i de fosforhelveter de skapte de tyske byer om til. Hundretusener og atter hundretusener av tyske kvinner og barn kunde der prise seg lykkelige hvis de ble avlivet av gassen og slapp å bli brent levende. Vi savner den britiske fosforkommandant som vil skrive selvbiografiske opptegnelser om disse skjendselsgjerninger, og for norske forleggere og norske aviser vilde det vel heller ikke være «godt stoff». Det skal både penger, fantasi og en velvilig presse til for å gjøre en Anne Frank ut av en ganske alminnelig Gretchen Mayer fra Hamburg, selvom

Argentinske «drager»

(Forts. fra s. 4).

og i samme åndedrett stemples som kommunist og den moskvaagent som skal jevne grunnen for en kommunistisk maktovertagelse i landet. Den katolske kirke har på den annen side hittil oppfordret folket til å støtte opp under Frondizis regime. Samtidig skjer det utenkelige at kirken representert ved en av den internasjonale kommunisme og frimureris mest innbitte motstandere, erkebiskopen av La Plata, tilsynelatende går inn for en tilnærming til den bannlyste peronisme. Videre skjer det helt paradoksale, at erkebiskopen, peronistiske parti- og fagforeningsledere og Den Grønne Drages leder, oberst Reimundez, kommer sammen til rådslagninger, noe som tyder på en mulig allianse mellom de nevnte styrker. Det har jo også allerede vist seg at av alle Drager var den grønne det minste onde.

S.

hun omkom aldri så ettertrykkelig av gass og fosfor.

*

Men, la oss presentere forfatteren av den annen bok, franskmannen Paul Rassinier. I 1922, bare 16 år gammel gikk han inn i det kommunistiske parti i Frankrike, men brøt senere med partiet fordi hans syn var strengt pasifistisk. I 1934 gikk han inn i det sosialistiske parti, hvor han snart nådde opp i ledende stilling. Han var ellers professor og forfatter av yrke. Allerede fra begynnelsen av den tyske besettelse deltok han i motstandsbevegelsen og utgav blant annet en illegal avis. Han ble arrestert av tyskerne og sendt til Buchenwald, senere til Dora, hvor han var til han ble befridd av amerikanerne. Ved hjemkomsten var han 100 % invalid. Han er innehaver av fortjenestmedaljen i gull og motstandsbevegelsens høyeste dekorasjon (høyvord rosett). Da det imidlertid viste seg at Rassinier gikk inn for fred og forsoning mellom menneskene og statene og for sannhet i propagandaen, sank hans popularitet og han ble pånytt forfulgt for sine meningers skyld. Hadde det gått som hans fiender ønsket det, vilde han pånytt havnet i en straffeanstalt, og etter hva han selv sier i boken, er de franske straffesteder ikke nevneverdig bedre enn de verste av konsentrasjonsleirene. Han ble trukket for retten for boken sin, men til syvende og sist ble han frifunnet av høyesterett. Og en slik dom er vel alltid verdt det salig Solem og Paal Berg presterte i sin glansperiode?

Rassinier er altså ingen venn av «nazismen» og det er heller ikke pene ting han har å si om Buchenwald og Dora, men forskjellen på ham og storparten av de norske Tysklandsfanger, er den at Rassinier føler det som en bydende plikt mot menneskeheten å si sannheten. Og den er ifølge boken den at det var de fanger som svang seg opp som administratorer av konsentrasjonsleirene som hadde det største ansvar for mord og grusomheter. De styrte leirene fullstendig etter forgodtbefinnende, de stjal maten ut av munnen på medfangene og lot den til og med gå ut på svartemarkedet i forståelse med endel ufysiske individer blant SS-folkene. Men la forfatteren selv få ordet:

«Her må det sies: de overlevende av konsentrasjonsleirenes byråkrati, som så skamløst bestjal oss for fødevarer og klær, som behandlet oss så ilde og med slik brutal hen-

synsløshet misshandlet oss, slik at det ikke kan beskrives, og som — dette forteller statistikken — forårsaket døden for 82 % av oss, ser i gasskamrene det eneste middel, skjenket dem av forsynet, hvormed de kan forklare alle disse lik og selv rettfærdiggjøre seg».

For Paul Rassinier har naturligvis heller ikke sett noen gasskamre og han tror ikke på dem. Riktignok benekter han ikke at det kan ha forekommet avlivninger ved hjelp av gass i tyske konsentrasjonsleire på samme måte som i USA, men mest rimelig finner han det å være at det var den lokale fangeadministrasjon selv, sammen med noen av SS-folkene, som egenmektig tok medfangenes liv. Han benekter iallfall at det finnes noen grunn til å tro at den terror som ble øvet i konsentrasjonsleirene var planmessig satt igang fra høyeste hold i Det tredje rike. Som bevis i den retning anfører han bl. a. at selv redselsskribenten Kogon i sine bøker forteller at når en i leirene ventet inspeksjon fra høyeste SS-hold m.v., så ble alle tegn som kunne tyde på misshandling fjernet. Det gjaldt for eksempel galgene og prylebukken. En gang en hadde glemt å fjerne den siste, spurte den inspiserende hva det var for noe og fikk til svar at det var en modell en brukte på snekkerverkstedet.

Nå kan en jo si at det kanskje er sant dette at det var fangene selv som misshandlet hverandre og lot hverandre sulte ihjel, men at nettopp dette var et snedig ledd i den tyske grusomhet. De satte de verste kriminelle forbrytere til å lede selvforvaltningen.

Det er riktig nok at til å begynne med ble administrasjonen i leirene utøvet av kriminelle fanger, av den gode grunn at leirene opprinnelig for den alt overveiende dels vedkommende bestod av slike kriminelle fanger. Etterhvert som leirene svulmet opp i forbindelse med den krig som avslørte så mye forferdri i Tyskland og så stort behov for straffeleire, klarte imidlertid de kriminelle ikke den vanskelige oppgave. De måtte gi fra seg ledelsen i de aller fleste leire til de politiske fanger. Og Rassinier slår fast at det ikke ble et hår bedre av den grunn. Grusomheten, mordene og tyveriene fortsatte. På den annen side, må det innrømmes at den politiske ledelse som avløste de kriminelle hovedsaklig bestod av kommunister.

Når det gjelder dette at det skulde være en spesiell grusomhet av tyskerne å benytte seg av en slik administrasjon ledet av overfanger, så bemerker forfatteren at slik er det i alle fengsler verden over, og i de tyske leire ble det en dyd av nødvendigheten, ettersom vaktstyrkene stadig ble innskrenket fordi krigen krevte hver mann som kunde undværes. Ja, han sier like ut at det sjelden var en SS-mann som viste seg i leiren uten ved spesielle anledninger.

Det vil føre for langt her å komme inn på alle de ting Rassinier anfører, men det kan ha sin interesse å nevne tilslutt for å komme tilbake til gassing, at en av Rassiniers medfanger i Buchenwald og Dora abbé Jean-Paul Renard etter hjemkomsten blant annet skrev om sine «opplevelser»:

«Jeg har sett tusener på tusener gå inn under dusjer, som det kom kveldningsgass ut av istedet for vann».

I virkeligheten, skriver Rassinier, hadde abbé Jean-Paul Renard ikke sett noe av alt dette, da det ikke fantes gasskamre hverken i Buchenwald eller i Dora.

Da Rassinier i 1947 gjorde Renard oppmerksom på dette, svarte han i et karakteristisk brev:

«Enig, men dette er jo bare en litterær vending, og da disse ting jo har hendt ett eller annet sted, er det ikke av noen betydning».

Når en fransk geistlig kan omgås sannheten så lett-sindig, er det vel ikke rare greiene å vente av de andre «sannhetsvitnene», de være seg norske eller utenlandske.

Under enhver omstendighet må tvilen være berettiget også om en kommer trekkende med en forlengst henrettet kommandant i Auschwitz.

SIEGFRIED.

*

Rassiniers bok kan bestilles gjennom Folk og Lands Boktjeneste. Se annonse.

Kringsjå

(Forts fra s. 20).

HERMED VÆRE ERIK EGELAND presentert for våre lesere, en ung mann som får oss til å forsøke å tilgi Morgenbladet dens mange synder, og som ikke bare ved rytmen i sørlandsnavnet bringer tanken hen på Vigeland, det Sørlandet som er kjennetegnet ved skjønnhet og klarhet. Og ikke så sjelden ved mot, tross alt.

Morgenbladet er å lykkønske. Med slik intuisjon — hvis det da ikke er et lykketreff. E. S.

Der males videre med rødt

(Forts. fra s. 1).

flikter som undergraver statens økonomiske grunnvoll.

Og som støtte i ryggen har Sovjet det røde Kina med sine 600 millioner mennesker. Hvert fjerde menneske på vår planet er kineser, så Kina er idag en diger maurtue av krigsmaur, som såvisst ikke nekter oppstilling fordi der er funnet midd i klippfisken. Over hele Asia-fronten, fra Kina-havet i øst til Afghanistan i vest er mauren i bevegelse, biter litt her, biter litt der, men har tatt seg en større glefs lengst i vest hvor Tibet har fått den skjebne som venter alle folk der ikke forstår hvilken tid vi lever i: Tibet har opphørt å eksistere, og mauren kravler nu inn i de små Himalaya-stater og i Nehrus India. Vi hadde før 1940 en regjering her i landet som mente kongeriket Norge kunne hevde sin nøytralitet ved å sette opp plakater: Adgang forbudt! Men Nehru er mere brutal. Han har gitt sin hær ordre om å jage de røde ut igjen, dog uten å skyte! Meningen må vel være å puffe mauren vekk, hvilket neppe er så humant som plakater. Etter å ha gitt denne strenge ordre er så venn Nehru reist på ferie til fremmed land,

muligens for å stå fritt og uavhengig som andre har gjort før ham i en liknende situasjon.

*

Sovjets styrke er at det med logisk konsekvens utnytter erfaringene fra Nürnbergdommene og de mange landssvikdommer rundt om i verden: «Makt er rett. Den svake har ikke noe han skal ha sagt». Derfor er Sovjet sterkt, og sterkere blir det mens Sovjetspropagandister taler og skriver om fred på jorden og atomfri sone i mellom-Europa. Den atomfrie sones fader, Sovjets venn og Polens utenriksminister Rapacki har både fra øst og vest høstet megen takk for sitt fiffige påfunn. For Sovjets pansermasser vil jo et atomfritt Mellom-Europa være en gave sendt fra himmelen, da Vestens atomvåpen er det eneste våpen som kan skade lavinen fra øst. Og Vesten har naturligvis slukt agnet med krok og snøre, fordi Vestens folk alltid løper hæsblesende etter alt som sies å være humant og demokratisk, selv om det er aldri så dårlig.

Det spør om ikke Vesten tilslutt demokratiserer seg helt ihjel.

KONRAD SUNDLO.

Bak kulissene:

(Forts. fra s. 4).

sultatrikt har gått inn for Frankrikes interesser». President Lebrun reiser seg. Møtet er slutt.

Herr Bonnet begir seg straks til utenriksdepartementet ved Quai d'Orsay, hvor den tsjekkiske sendemann Osusky allerede venter på ham. En stund snakker de to sammen. Da sendemannen atter kommer ut, ser de pressefolk som venter utenfor en mann som er meget rystet. «Dere ser», sier han, «en domfelt foran dere, som er blitt dømt uten engang å

være hørt — —». Dette gjør seg godt og minner ikke om at Prag bare er tvunget til å handle nå fordi det har latt det drivie i atten år uten å løse det sudetyske spørsmål.

Samme ettermiddag møter den franske og den britiske sendemann i Prag opp hos Benesch, og de overrekker ham forslaget fra sine regjeringer om hva det må skje i det sudetyske spørsmål.

(Næste gang: Forstyrrelsesforsøk).

Det krigerske Tyskland —

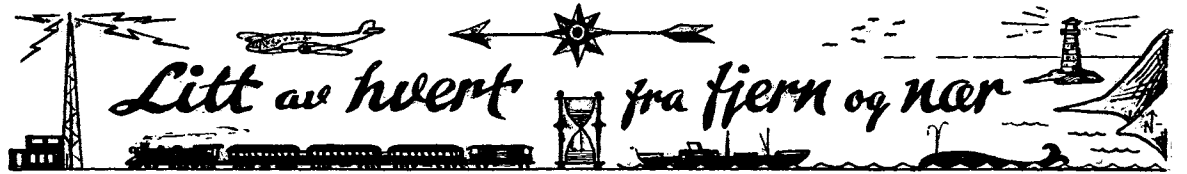
(Forts. fra side 5).

— en klausul på Tysklands høyesterett over Øst-Preussen, som ifølge en fransk feltmarsjalls forutsigelse ved fredsslutningen ville bli kimen til neste verdenskrig. At dette slo til, skyldtes som bekjent bl. a. den engelske blankofullmakt for Polen til avvisning av et moderat tysk kompromissforslag om regler for adgang til gjennomfart. Det er et åpent spørsmål om det var hensynet til Polens fremtid som her var avgjørende for Englands aksjon bak kulissene, — en aksjon som sluttelig førte til utdrivelsen av djevelen (i

Hitlers skikkelse) ved Belzebub, Englands allierte i krigen.

Om Versailles-freden har Ronald Fangen i «Dagen og veien» side 7, skrevet:

«Tysklands skjebne etter krigen har vært uutholdelig for landet og uverdigg for Europa. Og midt i det hele har Tyskland gjort det samme Europa tjenester som først en senere tid kommer til å forstå verdien av. Det har hindret den russiske revolusjon fra å bli en verdensrevolusjon (uthevet her.) Det er en dåd som først og fremst er det tyske folks: dets tålmodighet i evig nød og uorden,

MC CARTHYS MINNE

Et minnesmerke over Josef Mc Carthy er blitt avslørt i Appelton. Blandt talerne var den republikanske senator Bridges, som sa at avdødes initiativ hadde satt inn et støt i hjertet på kommunismen da denne stod på høyden av sin blomstring i USA.

*

BRANN I ROSENEs LEIR

Det ser ut til at det har vært en viss misstemning mellom norske soldater og fallskjermtroppene fra «den rette sida» under fellesøvelsen «Barfrost» i Tromsø. — Aftenpostens medarbeider forteller herom blant annet: «Britene vilde ikke gå tilbake selv når de stod overfor temmelig overlegne norske styrker og enkelte soldater ble da så oppglødd at de nærmest gikk til håndgripeligheter. Det forekom enkelte episoder som i noen grad skjemte ut det bilde man eller fikk av Storbritannias elitetropper, fallskjermssoldatene. Britene på sin side hevdet, at nordmennene hadde tilbøyelighet til å skyte av sine løspatroner like i fjeset på dem». Slik forandrer altså tidene seg. Det var ikke noen vanskelighet med å få britene til å trekke seg tilbake — til og med helt ut av Norge — dengang de skulde «hjelp oss» i 1940.

*

TYSKERE FRA ISRAEL

I England har en gående en ny slags Stavisky-affære. Den kalles Jasper-affæren, og det er mye rart en kan få seg til å skrive om den. Således skriver Aftenposten i den høytidelige bank- og børs-spalten: «Den såkalte Jasper-affære i England ser ut til å utvikle seg til en finans-skandale av store di-

dets uslitelige arbeidsvilje og vilje til kultur og rett, dets disiplin og selvtukt har vært etterkrigstidens mirakel».

Som utpreget motsetning til Versailles-freden står de tyske fredsslutninger i 1866 (i Prag) og i 1870.

Krigen mellom England-Frankrike og Tyskland ble i 1939 som bekjent erklært av de førstnevnte, et forhold som man gjerne overser. Det tyske ønske om fred og forståelse med England førte etter kompetent skjønn til Tysklands nederlag i krigen, ved at dets panserdivisjoner ble stanset foran Dunkerque under den engelske panikk-rømning fra fastlandet.

Skal man være objektiv og rettsindig, må man ta det her anførte i betraktning.

F. H. Kj.

mensjoner — en heldigvis meget sjelden foreteelse i britisk finansverden. Bak de mere og mindre tvilsomme transaksjoner som er foretatt står en gruppe under ledelse av to tyskfødte direktører, Harry Jasper og F. Grunwald — den siste oppholder seg nu i Israel». Slik skal det være i hetsens gylne tider: kjeltringene er selvsagt tyskere, dog i parentes bemerket p.t. bostatt i Israel!

*

DE FÆLE TYSKERNE.

Det ingen vest-tysker har lov til å si uten å bli trukket for Adenauers rettsvesen, det får passere uhindret når det er en østerriksk jøde som skriver de farlige ord, nemlig William S. Schlamm i boken «Die Grenzen des Wunders», som er blitt en bestseller. Schlamm anbefaler et intimt atomsamarbeide mellom USA og Vest-Tyskland. Vest-Tyskland er berettiget til og har krav på en lederstilling blandt vestmaktene på grunn av dets geografiske beliggenhet, dets historie, økonomisk styrke og militære egenskaper, skriver Schlamm, og Aftenpostens begavede Bonn-korrespondent Bjørn Heimar skriver i den anledning om «en uhyggelig røst fra Tyskland». Så der kan en påny se at tyskerne er like umulige — selv når de er jøder!

VISELIG INNRETTET

Statistikken viser at matvarelagrene i verden øker, men at prisene samtidig stiger. Den som tror at det er bøndene som får glede av en slik prisstigning tar imidlertid feil. Bøndene får tvertimot varene dårligere og dårligere betalt. Så verden styres fortsatt viselig.

*

UKOMMENTERTE REDSLER

Chiang Kai-shek, som engang var en av de riktig store inntil USA's halvkommu-nister fikk vippet ham av pinnen, påstår i forbindelse med tiårsjubileet for Kinas røde styre at 29 millioner mennesker er blitt drept og ytterligere 29 millioner sendt til tvangsarbeidsleire siden folkerpublikken Kina ble opprettet. Kunde det ikke være en oppgave for Lord Russell og hans norske kolleger å grøsse litt offentlig over disse redsler? Eller er tallene kanskje så overveldende at selv de mest snakkesalige blir tause?

Arkitekt

HUSTAD

BÆRUMSV. 5, Ø. ULLERN
Telefon 55 61 29 — Oslo

Franske og egne komposisjoner i kjoler, kåper og drakter
SALONG FOR MOTEKUNST

Angell Michaelsen

Parkveien 6.
Tlf. 60 66 25 (timeavtale)

Daglig friske blomster

KRANSER til alle priser

S Y N N N Ø V E L I E

Blomsterforretning
Frognerveien 30, Oslo
Tlf. 44 22 30

FOLK OG LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96
Boks 3214

Abonnementspriser:

Kr. 25,- pr. år, kr. 12,50 pr. halvår. Sverige og Danmark: kr. 29,- pr. år, kr. 14,50 pr. halvår. Utlandet forøvrig: kr. 33,- pr. år, kr. 16,50 pr. halvår. I nøytralt omslag kr. 35,- pr. år, kr. 17,50 pr. halvår.

Løssalg 65 øre

Annonsepris:

32 øre pr. millimeter over en spalte.

Bruk postgironr. 16450.

Utgiver A/L Folk og Land

Sambandstrykkeriet
Oslo

Oslo Stigefabrikk

Inneh. ALF T. LUNDE,

Mosseveien 8, Oslo

Tlf. 68 88 17, pris 87 07 79

Skyvestiger øjlet m/ cadimer-te beslag. Takstier av jern, malertrapper og heisbare loftstrapper.

Annelise Parow

TANNINNSETNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen Kirke — Voldsminde

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

Har De betalt

bladpengene for 1959?

Hvis ikke ber vi Dem

gjøre det straks!